

GREEN Focus

พิชัย กับสันติสุข

จากความหลากหลายด้านเชื้อชาติ และวิถีชีวิตของอาเซียน คงต้องเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ประเทศลาว หรือ สปป.ลาว เปรียบเสมือนแคปซูลแห่งกาลเวลาที่คอยเก็บเรื่องราวในอดีตของอาเซียนไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ใช่ว่า สปป.ลาว จะไม่มีการพัฒนาและปล่อยให้เป็นประเทศล้าหลัง แต่ สปป.ลาวได้ประสบการณ์จากเพื่อนบ้านอย่างประเทศไทย จึงพัฒนาประเทศแบบไม่ถอนรากถอนโคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า สปป.ลาวมีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างระมัดระวัง และใช้เท่าที่จำเป็น จึงเป็นแรงบันดาลใจให้ต้องเขียนตีแผ่เรื่องราวที่ควรค่าแก่การเสียเวลาอ่าน นั่นคือ "หลวงพระบางเมืองมรดกโลกด้านวัฒนธรรม" นอกจากนี้ หลวงพระบางยังสามารถรักษาสภาพแวดล้อมให้ชุ่มน้ำจนสามารถสร้างโรงไฟฟ้าไฮดรอปูร์แบบไม่ต้องกั้นเขื่อน (ROR: Run - of - the - River)

"หลวงพระบางเมืองมรดกโลกด้านวัฒนธรรม" ของ สปป.ลาว และมรดกของมวลมนุษยชาติ เพชรเม็ดงามของอาเซียนแห่งนี้ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้งเมือง ไม่ใช่เพียงส่วนหนึ่งส่วนใด หรือสิ่งก่อสร้างใดสิ่งก่อสร้างหนึ่ง ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวหลวงพระบางในการรักษามรดกล้ำค่านี้ไว้ตราบนานกาลนับพันปี คนรุ่นใหม่ชาวหลวงพระบางถึงกับมีความรู้สึกได้ว่า ตัวตนของพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมและก็เป็นมรดกโลกเช่นกัน ซึ่งคงยากที่จะบรรยาย นอกจากท่านผู้อ่านจะไปเยือนหลวงพระบางให้เห็นกับตา

หลวงพระบาง เมืองเก่าแก่ราชธานีแห่งแรกของอาณาจักรล้านช้าง ได้มีการเปลี่ยนชื่อหลายครั้งตามผู้มีอำนาจปกครองในแต่ละสมัย จนในที่สุดเปลี่ยนจากชื่อเชียงทองเป็น **"หลวงพระบาง"** จนถึงปัจจุบัน หลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกด้านวัฒนธรรม เนื่องจากมีวัดวาอารามเก่าแก่มากมาย มีบ้านเมืองอันเป็นเอกลักษณ์แบบโคโลเนียลสไตล์ ตัวเมืองตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงและแม่น้ำคาน ซึ่งไหลมาบรรจบกันท่ามกลางธรรมชาติอันงดงาม นอกจากนี้ชาวหลวงพระบางยังมีบุคลิกยิ้มแย้มแจ่มใสด้วยแววตาอันเป็นมิตร อีกทั้งยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงาม จึงผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณาเมืองมรดกโลกของยูเนสโกถึง 3 ข้อ หลวงพระบางได้รับการขึ้นทะเบียนทั้งเมืองเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2538 และได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองที่ได้รับการปกป้องรักษาที่ดีที่สุดในอาเซียน

หลวงพระบางเมืองเสน่ห์แห่งการท่องเที่ยวของกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม) เป็นเมืองเล็กๆ ที่โอบล้อมด้วยขุนเขาที่มีความสูงเฉลี่ย 1,500 เมตรจากระดับน้ำทะเล อากาศจึงดีตลอดทั้งปี นอกจากวัดวาอาราม โบราณสถาน และผู้คนที่ยิ้มแย้มต้อนรับนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้มาที่หลวงพระบางแล้ว ด้านความปลอดภัย การเดินทางก็มีสายการบินให้เลือกมากมาย รองรับด้วยสนามบินนานาชาติ (International Airport) ความปลอดภัยระดับสากล หลวงพระบางอยู่ตอนเหนือของ สปป.ลาว ที่บรรดาเราท่านรู้เพียงว่า สปป.ลาวไม่มีพื้นที่ที่ออกสู่ทะเล จึงเสียเปรียบ

เยือน หลวงพระบาง เมืองมรดกโลก สปป.ลาว ชื่นชมโรงไฟฟ้าพลังน้ำ ไฮดรอปูร์

ด้านเศรษฐกิจ วันนี้ สปป.ลาวส่งขายสินค้าด้วยสายส่งไฟฟ้าหน้าสู่ ASEAN Power Grid ไม่จ่อท่าเรือ และจุดแข็งอีกประการหนึ่งที่มองข้ามไปไม่ได้ ก็คือ สปป.ลาวมีพื้นที่อยู่ใจกลางคาบสมุทรอินโดจีน ล้อมรอบด้วยประเทศที่ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่า ได้แก่ ประเทศจีน เวียดนาม ไทย กัมพูชา และเมียนมา ซึ่งมีน้อยประเทศในโลกที่มีชายแดนติดต่อกับเพื่อนบ้านถึง 5 ประเทศ ถ้าจะขานนามว่า สปป.ลาว คือ **"Truly ASIA"** ก็คงจะไม่ผิด

Xayaburi Power XPCL โรงไฟฟ้าพลังน้ำไฮดรอปูร์

โรงไฟฟ้าพลังน้ำไฮดรอปูร์ สปป.ลาว ก่อสร้างในรูปแบบของ **Run - of - the - River** ไม่มีเขื่อนกักเก็บน้ำ ซึ่งปริมาณน้ำที่ไหลเข้าเท่ากับปริมาณน้ำที่ไหลออก ไม่มีการกักเก็บหรือเบี่ยงน้ำออกจากแม่น้ำโขง ปริมาณน้ำที่ไหลผ่านโครงการจึงเป็นไปตามธรรมชาติ การก่อสร้างในรูปแบบฝายน้ำล้น Run - of - the - River นี้เหมาะกับแม่น้ำที่ไหลสม่ำเสมอตลอดทั้งปีและไม่แรงเกินไป ซึ่งการบริหารจัดการอาจมีความเสี่ยงสูงกว่าโรงไฟฟ้า **พลังน้ำแบบมีเขื่อนกักเก็บน้ำ (Reservoir)**

สถานที่ตั้ง

โครงการไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ตั้งอยู่บนแม่น้ำโขงในส่วนที่ไหลผ่านเข้าไปใน สปป.ลาว แขวงไซยะบุรี อยู่ห่างจากเมืองหลวงพระบางไปทางทิศใต้ประมาณ 80 กิโลเมตร และห่างจากปากน้ำโขงประมาณ 1,900 กิโลเมตร สถานที่ตั้งโรงไฟฟ้าเป็นบริเวณที่มีประชากรอยู่น้อย จึงมีการอพยพย้ายผู้คนเพียง 400-600 ครอบครัว

หากจะถามถึงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าไซยะบุรีมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อมมากนักน้อยเพียงใด คงต้องหาคำตอบจากหลายๆ ฝ่าย คำตอบสุดท้ายคงต้องอยู่ที่ความคุ้มค่าระหว่างสิ่งที่ได้มากับสิ่งที่เสียไป ซึ่งมีหลายๆ ฝ่ายออกมาแสดงความคิดเห็น บ้างก็เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรง บ้างก็เป็นผู้ที่ออกมาแสดงบทบาทเพื่อไม่ให้มีที่ยืนในสังคม และวันนี้ **"โรงไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี" เติบโตขึ้นพร้อมที่จะเสร็จตามกำหนด และจ่ายไฟฟ้าตามสัญญาซื้อขายให้ประเทศไทย**

ภาพรวมการลงทุน : โรงไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี

Timeline	รายละเอียด	ระยะเวลาดำเนินการ
พ.ศ. 2550-2554	ศึกษาความเป็นไปได้ Pre - Const.	5 ปี
พ.ศ. 2555-2562	ก่อสร้าง, Const.	8 ปี
พ.ศ. 2563-2593	สัมปทาน, O&M	30 ปี

มูลค่าโครงการ	ล้านบาท
EPC (ค่าก่อสร้าง)	95,000
Project Admin	15,000
Financial Cost (ดอกเบี้ย)	25,000
รวมมูลค่าโครงการ	135,000

สัดส่วนการถือหุ้น	เปอร์เซ็นต์
EGCO	12.50
ช.การช่าง	30
EDL	20
BECL	7.5
GPSC	25
PT Construction and Irrigation	5

การจัดการผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผู้พัฒนาโครงการ (Xayaburi Power Company Limited) ได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ อากาศ ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และระบบนิเวศวิทยาโดยรวม และนำเสนอรายงานการศึกษาคังกล่าว พร้อมทั้งแผนงานแก้ไขปัญหามลกระทบต่อรัฐบาล สปป.ลาว เนื่องจากโครงการฯ ตั้งอยู่บนลำน้ำโขง ผู้พัฒนาโครงการฯ ได้ดำเนินการออกแบบตามแนวปฏิบัติ (Guideline) ของคณะกรรมการการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission : MRC) โดยมีแผนงานสำคัญในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสรุปได้ดังนี้

1. การจัดทำระบบทางปลาผ่าน

ผู้พัฒนาโครงการฯ จะจัดให้มีทางปลาว่ายน้ำผ่านขึ้นลงขนาดกว้าง 10 เมตร เพื่อให้ปลาสามารถเดินทางได้ตามฤดูกาลต่างๆ รวมทั้งจะจัดให้มีสถานีขยายพันธุ์ปลา เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีผลผลิตที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพประมงของประชาชนที่อาศัยตามริมฝั่งแม่น้ำโขง

2. ช่องทางเดินเรือ

ปัจจุบันการคมนาคมและการขนส่งทางเรือไม่สามารถทำได้ตลอดปี เพราะช่วงหน้าแล้งจะมีเกาะแก่งโผล่ขึ้นหลายแห่ง จึงเป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือขนาดใหญ่ ผู้พัฒนาโครงการฯ จะก่อสร้างช่องทางเดินเรือที่รองรับเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ 500 ตัน ทำให้การเดินเรือสะดวกมากกว่าเดิม

3. การระบายตะกอน

สำหรับตะกอนแขวนลอยที่มากับน้ำนั้น โดยธรรมชาติจะมีมากในช่วงน้ำหลาก และน้ำไหลเร็ว ส่วนในฤดูแล้งตะกอนจะน้อยลง และเนื่องจากโครงการฯ ได้ปล่อยน้ำผ่านในปริมาณที่ไหลอยู่ตามธรรมชาติทุกวัน ความเร็วของน้ำจะใกล้เคียงกับธรรมชาติเดิม อย่างไรก็ตาม โครงการฯ ได้ออกแบบให้มีประตูระบายทรายเพิ่มเติมไว้ เพื่อไม่ให้ขัดขวางการไหลของตะกอนและอาหารของสิ่งมีชีวิตในลำน้ำอีกส่วนหนึ่งด้วย

4. การป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง

การป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง โครงการฯ จะรักษาการระบายน้ำให้เท่ากับปริมาณน้ำที่ไหลในลุ่มแม่น้ำโขงในแต่ละวัน โดยการควบคุมน้ำจะเป็นแบบรายวัน การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำเหนือเขื่อนไม่เกิน 0.5 เมตร และท้ายเขื่อนไม่เกิน 1.5 เมตร ดังนั้น เมื่อโครงการนี้แล้วเสร็จ ระดับน้ำด้านเหนือเขื่อนจะค่อนข้างคงที่ตลอดเวลา ส่วนทางด้านท้ายเขื่อนนั้นจะเป็นไปตามธรรมชาติ คือ ระดับน้ำจะสูงในฤดูน้ำมากและต่ำในฤดูน้ำน้อย ซึ่งขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงตามปกติ

เบื้องหลังความสำเร็จของโรงไฟฟ้าพลังน้ำไซยะบุรี ใน สปป.ลาว และอีกหลายแห่งในอดีตล้วนมาจาก CEO ช.การช่าง ลูกผู้ชายวัย 70 ปี ชื่อ ปลิว ศรีวิเศษเวทย์ ในฐานะคนไทยคนหนึ่งต้องขอขอบคุณ **"คุณปลิว"** ที่ช่วยให้คนไทยได้ใช้ไฟฟ้าพลังงานสะอาดในราคาที่ถูกลงกว่าพลังงานจากซากดึกดำบรรพ์ (Fossil) และเชื่อต่อไปว่าเราจะมีโรงไฟฟ้าพลังงานน้ำจาก สปป.ลาวเพิ่มขึ้นไปอีก จากฝีมือนักพัฒนาโครงการชั้นครูจากชายผู้นี้ 🌱

